
[2021-75-RE](#)

Causa 2021-75-RE

(Español Guijarro c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 498-2021. Recurs d'empara

Sentència del 20 de desembre del 2021

BOPA núm.141, del 29 de desembre del 2021

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 29 de setembre del 2021, per la representació processal del Sr. Alfredo Español Guijarro, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la Batllia en el marc de la causa Delictes Majors 0000001/2019, anomenada Landstreet, que derivaria en una presumpta vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que ordeni l'aixecament immediat de les mesures de control i de bloqueig dels comptes bancaris del recurrent, i que declari que aquest té dret a ser indemnitzat com a conseqüència del funcionament anormal de l'Administració de Justícia; subsidiàriament, demana que ordeni que el batlle d'instrucció contesti, en un breu termini, les peticions del recurrent i que "*declari que aquest té dret a ser indemnitzat com a conseqüència del funcionament anormal de l'Administració de Justícia*";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 12 d'octubre del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 2 de novembre del 2021, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 17 de febrer del 2017, la Secció Especialitzada 1 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual ordenava el bloqueig i el control dels comptes del Sr. Alfredo Español Guijarro, entre d'altres.

1.2. La representació processal del Sr. Alfredo Español Guijarro va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 18 de febrer del 2019, el Tribunal de Corts, mitjançant aute, va desestimar aquest recurs, precisant que el recurrent havia de plantejar la seva condició de tercer de bona fe davant el batlle instructor.

1.3. El 12 de febrer del 2020, el Sr. Alfredo Español Guijarro va declarar davant el batlle instructor.

1.4. La representació processal del Sr. Alfredo Español Guijarro va presentar diversos escrits -del 5 de maig del 2020, del 14 de maig del mateix any, del 17 de febrer del 2021 i del 10 de maig del mateix any- en què demanava l'aixecament del bloqueig i del control dels seus comptes, exposant les seves argumentacions i motivacions.

1.5. El 29 de setembre del 2021, la representació processal del Sr. Alfredo Español Guijarro va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Batllia en el marc de la causa Delictes Majors 0000001/2019, anomenada Landstreet, que derivaria en una presumpta vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent reconeix que la causa és complexa pel seu caràcter econòmic i financer, però això no justifica la manca de resposta durant més d'1 any a la seva petició concreta d'aixecament de l'embargament i del control dels seus comptes.

- Exposa que ha presentat diversos escrits insistint en la resolució de la seva pretensió i que no disposa de cap altre remei tret de l'empara per obtenir una reparació de la lesió soferta.

- En aquest sentit cita la jurisprudència constitucional, concretament, la sentència del 7 de maig del 2018, recaiguda en la causa 2017-54-RE, i, la sentència del 17 de febrer del 2020, recaiguda en la causa 2019-70-RE, les quals es van pronunciar en el marc de causes similars.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que ordeni l'aixecament immediat de les mesures de control i de bloqueig dels seus comptes bancaris, i que declari que té dret a ser indemnitzat com a conseqüència del funcionament anormal de l'Administració de Justícia; subsidiàriament, demana que ordeni que el batlle d'instrucció contesti, en un breu termini, les seves peticions i que declari que té dret a ser indemnitzat com a conseqüència del funcionament anormal de l'Administració de Justícia.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal posa en coneixement del Tribunal que la petició d'aixecament del bloqueig i del control dels comptes del recurrent va ser contestada mitjançant un aute dictat per la Batllia el 20 d'octubre del 2021.

- Des de la data de la seva petició fins a la resolució esmentada han transcorregut 17 mesos, els quals no tots són imputables a la inactivitat de l'Administració de Justícia, ja que s'ha de tenir en compte la suspensió acordada pel Tribunal Constitucional mateix (del 9 de juny al 7 de setembre del 2020, és a dir, 3 mesos), així com les dificultats derivades de la pandèmia global que també van impedir un desenvolupament normal de la instrucció.

- Destaca que les mancances de l'Administració de Justícia han derivat en un situació que està esdevenint crònica i de moment les autoritats competents no han pres les mesures efectives per posar remei a aquesta situació.

- Per aquests motius, atès que part de les pretensions del recurrent han quedat sense objecte de manera sobrevinguda per la resolució de la seva petició, el Ministeri Fiscal no s'oposa a l'estimació parcial d'aquest recurs d'empara respecte de la vulneració del dret a un judici de durada raonable.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La demanda formulant el recurs d'empara acreditava la concurrència de tots els pressupòsits, requisits i condicions exigides per a la seva admissibilitat que així va ser acordada. Ara correspon estudiar el fons de l'assumpte i, a aquest efecte, determinar la naturalesa de la pretensió o pretensions deduïdes en aquest procés de naturalesa constitucional.

3.2. No hi ha dubte que la demanda al·lega la vulneració de drets fonamentals protegits per l'article 10 de la Constitució. Així s'expressa ja en l'encapçalament de l'escrit. D'altra banda, al fonament jurídic segon es justifica la interposició del recurs d'empara en "*la inactivitat de l'Honorable Batlle d'Instrucció*" en la resolució d'una incidència específica en el marc de la causa número 0000001/2019. No obstant això, el següent fonament de dret tercer i la petició principal de la demanda precisen que els drets que la part recurrent considera lesionats són el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i el dret a un judici de durada raonable. I encara, al final del "*Demano*" se sol·licita que es declari que el recurrent té dret a ser indemnitzat com a conseqüència del funcionament anormal de l'Administració de Justícia, petició que es reitera en el paràgraf següent, amb caràcter subsidiari. El Ministeri Fiscal destaca igualment una certa pluralitat de pretensions en el seu escrit d'al·legacions, i, per tant, manifesta no oposar-se a l'estimació parcial del recurs. Caldrà, doncs, tractar per separat les diverses pretensions.

3.3. Pel que fa a la vulneració del dret a un procés de durada raonable, els fets de base, exposats en els antecedents d'aquesta resolució, són incontestables: a) el batlle instructor, per aute del 17 de febrer del 2017, va ordenar el bloqueig i el control dels comptes del recurrent; b) el Tribunal de Corts, per aute del 18 de febrer del 2019, va desestimar diversos recursos d'apel·lació, entre ells el de l'avui recurrent i va confirmar les mesures cautelars acordades; c) posteriorment, el 12 de febrer del 2020, el recurrent va declarar davant l'instructor, i, posteriorment, a partir del 5 de maig del 2020 va reiterar

diverses sol·licituds d'aixecament de les mesures descrites; i, d) el 20 d'octubre del 2021, la Batllia va dictar un aute en què, en síntesi, s'acordava desbloquejar el compte corrent de titularitat del recurrent i denegar la resta de pretensions (retirar de la causa tota la informació referent a ell amb destrucció de tots els suports en paper i electrònics en què es trobés).

3.4. Hi ha hagut, doncs, un llarg període d'inactivitat processal -una mica més de disset mesos-, que no es pot considerar raonable i que el Ministeri Fiscal reconeix, tot i al·legar uns fets aliens a l'Administració de Justícia que van contribuir a aquest llarg termini per resoldre una qüestió que, en ella mateixa, era senzilla i incidental. Per consegüent, és procedent considerar que s'ha infringit l'article 10 de la Constitució que proclama el dret fonamental dels ciutadans a un judici de durada raonable, incorporant així a l'ordenament jurídic andorrà el dret a un procés equitatiu en un termini raonable, reconegut per l'article 6.1 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals. Aquest dret, integrat en el dret a la jurisdicció o en el d'una tutela judicial efectiva, ha anat desenvolupant i ampliant l'àmbit de la seva projecció, mitjançant una jurisprudència, d'àmbit europeu i d'àmbit intern, que per sobradament coneguda, no és necessari repetir aquí.

3.5. La part recurrent també considera que s'ha infringit el seu dret a la jurisdicció, en el seu vessant del dret subjectiu a obtenir una decisió fonamentada en Dret, igualment reconegut a l'article 10 de la Constitució. Aquesta al·legació, però, no pot ser estimada, en primer terme, perquè en aquest cas el recurs d'empara s'havia d'haver interposat dins el termini legal peremptori dels tretze dies, a comptar des de la resolució no fonamentada (se sobreentén que havia de ser l'aute del Tribunal de Corts del 18 de febrer del 2019, resolent el recurs d'apel·lació i confirmant la mesura cautelar acordada), mentre que el recurs d'empara es va presentar alguns anys més tard, variant segons es projecti sobre l'aute de la Batllia o el del Tribunal de Corts. I en segon terme, perquè l'aute de referència, tot i no ser favorable a les pretensions del recurrent, s'ha de considerar suficientment fonamentat en dret *ex tunc*, és a dir, en el moment en què va ser dictat. I això encara que posteriorment hagi estat reposat o reformat, per un nou aute atenent a circumstàncies diferents. Respecte d'ell, no cal efectuar cap consideració, perquè havent-se dictat el 20 d'octubre del 2021, és a dir, amb posterioritat al recurs, queda fora del marc temporal i objectiu d'aquest procés d'empara.

3.6. Finalment, la part recurrent fonamenta la seva petició indemnitzatòria en el funcionament anormal de l'Administració de Justícia, tot i que es limita a enunciar-la sense desplegar l'argumentació corresponent. Aquesta pretensió, però, tampoc es pot estimar. En primer terme, perquè l'ordenament andorrà determina una via molt concreta i precisa per a l'exercici d'aquesta acció. L'article 10.3 de la Llei qualificada de la Justícia disposa de forma categòrica que "*L'acció per al reconeixement de l'error judicial o de l'anormal funcionament de l'Administració de Justícia i per a l'eventual avaluació del dany, s'haurà d'instar davant del Ple del Tribunal Superior de Justícia*", cosa que no ha succeït en aquest cas, en què la demanda s'ha presentat davant el Tribunal Constitucional. I, en segon terme, perquè el mateix article continua dient: "*dins del termini improrrogable de tres mesos, comptadors des del dia en què es pugui exercitar*", període de temps sobradament ultrapassat quan el recurs d'empara es va presentar.

3.7. Per tant, en el marc dels drets a la jurisdicció i al procés degut, és procedent donar lloc a l'empara, en l'aspecte relatiu a la vulneració del dret a un judici de durada raonable, amb la consegüent indemnització a fixar per la jurisdicció ordinària, i per contra, desestimar el recurs en allò que fa referència a la vulneració del dret fonamental a una decisió fonamentada en Dret i a la petició indemnitzatòria pel funcionament anormal de l'Administració de Justícia. Sense que resulti procedent, per ser estimat parcialment el recurs, una especial condemna en costes.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar parcialment el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Alfredo Español Guijarro.
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.
3. Desestimar les altres peticions contingudes en l'escrit interposant el recurs d'empara.
4. Declarar que correspon al recurrent percebre la indemnització que fixi la jurisdicció ordinària estrictament per la vulneració del dret a un procés de durada raonable.
5. Declarar que un pronunciament especial en matèria de costes no és procedent.
6. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 20 de desembre del 2021.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau

Magistrat

